

НАЧАЛЕН ЕТАП

ТЕМА

II. ПОЖАРНА БЕЗОПАСНОСТ И СПАСЯВАНЕ

ОГЪНЯТ - ПРИЯТЕЛ И ВРАГ НА ЧОВЕКА

Етап: начален

Тема: II. Пожарна безопасност и спасяване

В ПОМОЩ НА УЧИТЕЛЯ

I. Отговаря на следните стандарти

- опасности от играта с огън;
- правила за самозащита;
- точно и своевременно съобщение за пожара;
- практическо усвояване на Плана за действие и евакуация при пожар, система за съобщаване.

II. Очаквани резултати

- знае силата на пожара и ролята на играта с огън за предизвикването му;
- изброява дейности, с които може да предотврати или намали пораженията на пожара;
- развива бдителност по отношение на играта с огън /ако друго дете играе с огън, веднага да съобщи на родителите си или на възрастни хора/;
- изброява правила за самозащита;
- знае маршрута за извеждане (евакуация) извън сградата при възникване на пожар в училището.

III. Учебни цели

- да се продължи изграждането на умения за справяне при бедствени ситуации;
- учениците да осмислят опасностите от играта с огън;
- учениците да усвоят теоретически и практически правилата за самозащита при възникване на пожар и за безопасно поведение;
- да се усвоят знания за точно и своевременно съобщение за пожара;
- практически да се усвои планът за действие и евакуация при пожар.

IV. Представи и понятия

- **нови:** пожар, пожарникар, бедствена ситуация.

- **за затвърждаване и разширяване:** памучно-марлена превръзка.

V. Умения

- да назовава;
- да разпознава;
- да описва;
- да изброява;
- да формулира правила;

- да обсъжда с партньор;
- да работи в група;
- да наблюдава;
- да познава и използва условните знаци.

VI. Методи и интерактивни техники

- разказ;
- беседа;
- обяснение;
- показ на действие;

- сравнение;
- наблюдение;
- “мозъчна атака”;
- работа в групи.

VII. Нагледни средства и дидактични материали

- снимки и картинки;

- табла.

VIII. Междупредметни връзки

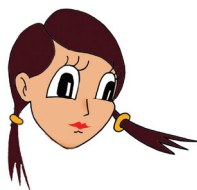
Български език и литература – развитие на комуникативните умения.

Домашен бит и техника – усвоява знания как да постъпи и към кого да се обърне, ако изпадне в опасна за здравето ситуация, развива умения за работа по инструкции.

Математика – развива пространствени представи и логическо мислене. Спазва логическа последователност при действията, които трябва да извърши.

Изобразително изкуство – изобразява обекти и среда, като комбинира цветовете.

Човекът и природата – организира и участва в работа в група. Стига самостоятелно до изводи и заключения. Дискутира и задава въпроси. Споделя личен опит и преживявания. Сравнява и избира подходящи модели на поведение.

ДА НАУЧИМ ЗАЕДНО!

УКАЗАНИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО

Актуализацията на знания се осъществява чрез връзка с темата „Професията на спасителя”. Гост на учениците е един от спасителите – Огнеборко. Той им представя своя приятел – Огъня, спътник на хората от незапомнени времена.

Откриването на огъня е важно събитие в човешката история. Първите хора палели огън като търкали едно в друго две сухи дървета. Ако човек бил по-опитен, това му отнемало 10-20 минути. Те се научили да го използват 40 000 г. пр. н.е., за да си готвят, да се топлят. Огънят е верен приятел на хората, но често е опасен.

Кога огънят се превръща във враг на човека?

По какви причини може да възникне пожар?

Въвеждането на темата се осъществява чрез “**мозъчна атака**” с въпроса на Огнеборко, да се провокират учениците да определят най-честите причини за възникване на пожар. Идеята е да се посочат разнообразни ситуации, при които може да възникне пожар. Специално внимание следва да се обърне на: използването на електричеството и опасността от претоварване на електрическата мрежа, на поддържането на електрически уреди в изправност, на опасността от възникване на къси съединения и др. (източници на запалване).

Продължава се с метода **запази последната дума за мен**, като учителят обобщава и допълва със статистиката, че през последните години средно дневно е възниквал по един пожар, причинен от детска игра с огън. Детска игра с огън е основната причина за битови пожари, пожари в селскостопански обекти, гори и др.

Детска игра с огнеизточници:

Неправилно използване на електрически уреди:

Игра с кибрит, игра със запалка, печка, радиатор, ютия, котлон, фритюрник, спирт, разрежител, бензин, нафта, вестници, бенгалски огън, конфети, фойерверки, пиратки, бомбички;

Игра с битови и медицински пожароопасни вещества:

Небрежно боравене с пиротехнически средства:

Следва прочит на нови знания за пораженията от опасните фактори на пожара върху човешкия организъм.

При пожар се развиват високи температури, които оказват вредно въздействие върху човешкия организъм и предизвикват изгаряне по тялото. Нагорещените газове, които се отделят при пожар, предизвикват увреждания на лигавицата на дихателната система и очите. При горене и особено при тлеене се отделят и вредни продукти без миризма и цвят, които са силно отровни. Вдишването им може да доведе до задушаване, загуба на съзнание, отравяне.

На учениците се поставя задача да свържат индивидуалните средства за защита с наименованията им.

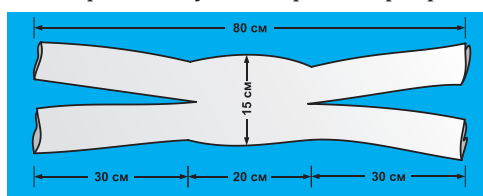

Свържете индивидуалните средства за защита с наименованията им:

ДП-1 (детски противогаз)

Намокрена памучно-марлена превръзка

Посочват се местата в училище, където са поставени пожарогасители и кофопомпи, с които се действа според Плана на училището за действия при пожар.

Учителят чете описание на облеклото на пожарникарите с въпрос „Представителите на коя професия описвам?”:

„Екипировката им е специално облекло, което предпазва от високата температура. Носят каски, предпазващи от падащи предмети, а на кръста - колан с приспособление за закрепване към конструкции на сгради и други съоръжения. Обути са с противопожарни ботуши. Използват противогаси, когато влизат в горящи помещения. Осигуряват първа помощ при нужда. Оказват спешна помощ, съвет и обучение за предпазване от пожари. Към спешните действия, които предприемат, се включват контролиране и гасене на пожари и спасяване на жертви от горящи сгради и др.”

Следва прочит на писмото на пожарникарите, с което се акцентира върху моралната им отговорност за спасяване на човешки живот. Може да се включи и разказ на учителя за историята на противопожарното дело в България.

Здравейте, ученици!

Пишат ви **пожарникарите** – обучени специалисти и професионалисти при борбата с **пожари**. Ние притежаваме **екипировка** и **оборудване** за спасяване на човешки живот при пожар и бедствие. За да се свържете с нас, звъннете на **единния европейски номер за спешни повиквания 112**.

Какво трябва да съобща на тел. **112** в случай на пожар?

- кой се обажда;
- къде има пожар (адрес);
- какво гори;
- има ли пострадали и застрашени хора;
- има ли малки деца, възрастни хора, болни ...

Навременната и точна информация е много важна!

Учениците се запознават и с **противопожарната техника** чрез снимката и текста.

Автомобилите на Главна дирекция „Пожарна безопасност и спасяване“ към МВР са боядисани в **сигнално червен цвят** и имат **бели ивици**. Когато пътуват към мястото на пожара, те имат предимство, за да могат да се движат максимално бързо. Затова и предупреждават останалите участници в движението със **светлинни и звукови сигнали**. Пожарните автомобили превозват определено количество вода, стълби за преодоляване на височини и други съоръжения за гасене на пожар. В кабината на автомобила заемат място огнеборците.

Анализира се най-правилното действие, ако ученикът е открил пожар, чрез **фронтална беседа**.

Да работим заедно.....

Ако сте на училище и чуete сигнал за пожар, Вие:

- а) ще останете на място и ще изслушате указанията на учителя си;
- б) ще си вземете чантата и незабавно ще напуснете класната стая;
- в) ще си поставите кърпа на носа и устата и ниско приведени ще напуснете училищната сграда, изпълнявайки указанията на училищното ръководство;
- г) ще се изкачите на горните етажи, ако пожарът е на по-долен.

Следва **практическа работа** за отбелязване на маршрута за извеждане (евакуация).

! Отбележете пътя, по който трябва да напуснете сградата на училището в случай на пожар.

Класът се **разделя на групи** и занятието продължава с разискване на ситуации, представени като задача от Огнеборко. На учениците се дава възможност да представят решението на ситуацията по различен начин – чрез рисунка, сценка, плакат.

Как ще постъпите? Нарисувайте... Изиграйте... Обяснете...

Група деца играят на площадката пред жилищния си блок. Едно от тях предлага да се обади на тел. 112 и да даде лъжливо съобщение за пожар, за да видите пожарникарите. Как ще постъпите?

Поканени сте на рожден ден на ваш съученик. Едно от децата носи бомбички и фойерверки. Предлага да намерите кибрит или запалка и да ги възпламените в стаята. Как ще постъпите?

Преди Коледното тържество ваш съученик предлага да се промъкнете край елхата и да включите коледните лампички. Как ще постъпите?

След обсъждане на проявите на лекомисленост и безотговорност при подаване на лъжливото съобщение за пожар се стига до извод, че в този момент пожарникарите сигурно са необходими другаде и тяхното забавяне може да е с фатални последици. Всички ученици трябва да се убедят, че ще постъпят правилно, ако съобщят на възрастните за играта на своите приятели с пиротехнически и леснозапалими материали при анализа на ситуацията.

Затвърждава се последователността на действията на ученика при откриване на пожар чрез **подреждане на изречения (действията) в точната им последователност.**

В каква последователност ще действам, ако открия пожар в училище?

Ще напусна помещението съгласно определения маршрут!

Ще се обадя на тел. **112!**

Ще съобщя на училищното ръководство – на директора, на учителите, на помощния персонал!

Занятието завършва с **Обобщаваща беседа върху темата и проиграване** на извеждане (евакуация).

Идеи за работа вкъщи!

С помощта на своите близки обсъдете кои са най-пожароопасните места в дома и какви навици трябва да имаме, когато напускаме дома.

Учениците заедно с родителите да начертаят план за извеждане (евакуация) при пожар, възникнал в техния дом.

Родители, помогнете ми...

Обсъдете кои са най-пожароопасните места в дома!

Какво трябва да проверя, преди да изляза от вкъщи?

Начертайте план за извеждане (евакуация) при пожар, възникнал в дома.

Допълнителни обяснения:

- необходимост от наличие на два евакуационни изхода, които са отдалечени един от друг, и тяхната маркировка;
- къде в училището са поставени Схеми за евакуация (на всеки етаж);
- кои са най-пожароопасните места в училище (котелното помещение, кабинетът по химия – там химикалите задължително трябва да са в метални шкафове, столовата).

ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

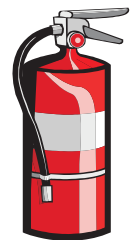
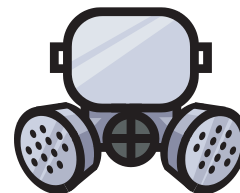
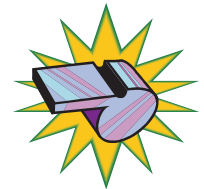
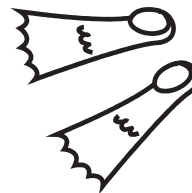
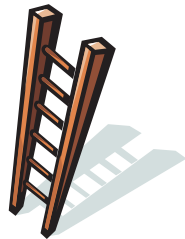
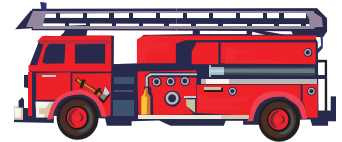
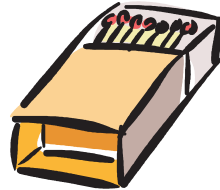
Вижте диска, приложен към Книгата за учителя.

ДА НАУЧИМ, ИГРАЕЙКИ!

Какво използва пожарникарят?

Допълнителен въпрос: За какво му служат тези неща?

ИЗТОЧНИЦИ НА ЗАПАЛВАНЕ

Етап: начален

Тема: II. Пожарна безопасност и спасяване

В ПОМОЩ НА УЧИТЕЛЯ

I. Отговаря на следните стандарти

- източници на запалване;
- причини за възникване на пожари в бита;
- правила за безопасно поведение;
- практическо усвояване на Плана за действие и евакуация при пожар.

II. Очаквани резултати

- изброява причини за възникване на пожар в бита;
- знае правила за правилно използване на отоплителни и нагревателни уреди;
- не изпада в паника, а бързо подава необходимата информация, за да дойдат пожарникарите, подготвени за това, което им предстои;
- знае как да действа, когато пожарът е в начален стадий и когато се е развил бурно;
- описва най-безопасния път за напускане на помещението, жилището, сградата;
- описва и обяснява правила за напускане през горящо помещение;
- знае начини и безопасни места, за да изчака спасителните служби, ако е невъзможно излизане от сградата;
- знае как да забави разпространението на пожара в помещение, ако напускането на сградата е невъзможно;
- знае как да сигнализира огнеборците за личното си местоположение;
- ползва индивидуални средства за защита;
- прилага правила за първа помощ при изгаряне;
- знае маршрути за евакуация при пожар.

III. Учебни цели

- учениците да се запознаят с източниците на запалване;
- учениците да осмислят причините за възникване на пожари в бита;
- учениците да усвоят правила за безопасно поведение;
- практически да се усвои Планът за действие и евакуация при пожар.

IV. Представи и понятия

- нови: източници на запалване, условия за горене, горими вещества;
- за затвърждаване и разширяване: памучно-марлена превръзка, пожар, пожарникар, пожарогасител, екипировка.

V. Умения

- да назовава;
- да разпознава;
- да описва;
- да изброява;
- да формулира правила;

- да обсъжда с партньор;
- да работи в група;
- да наблюдава;
- да познава и използва условните знаци.

VI. Методи и интерактивни техники

- разказ;
- беседа;
- обяснение;
- показ на действие;

- сравнение;
- наблюдение;
- “мозъчна атака”;
- работа в групи.

VII. Нагледни средства и дидактични материали

- снимки и картинки;

- табла.

VIII. Междупредметни връзки

Български език и литература – развитие на комуникативните умения; актуализиране на знанията за частите на речта.

Домашен бит и техника – безопасно боравене с електроуреди, с инструменти; усвоява знания как да постъпи и към кого да се обърне, ако изпадне в бедствена ситуация, развива умения за работа по инструкции.

Математика – развива пространствени представи и логическо мислене; спазва логическа последователност при действията, които трябва да извърши; актуализира се понятието скорост.

Изобразително изкуство – изобразява обекти и среда, като комбинира цветовете.

Човекът и природата – организира и участва в работа в група; стига самостоятелно до изводи и заключения; дискутира и задава въпроси; споделя личен опит и преживявания; сравнява и избира подходящи модели на поведение.

ДА НАУЧИМ ЗАЕДНО!

УКАЗАНИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО

Актуализацията на знания се осъществява чрез връзка с предходната тема „Огънят - приятел и враг на човека“. Гост на учениците е отново един от спасителите – Огнеборко. Започва се с прочит на **гатанката**, чийто отговор е огън, пепел и дим.

Имам си три вола:
единият яде, та се не наяжда;
вторият лежи, та се не належава;
третият отива, та се не връща.

Що е то?

Информацията от периодичния печат насочва вниманието на децата към причините за възникване на пожар в бита.

Две деца са пострадали при пожар в село Нова Надежда в събота, съобщават от пожарната. Християн и Милен били на гости при прабаба си, когато пламнала къщата. Причината е **небрежност** при боравене с открит огън. Изгорели са покривна конструкция, покъщнина, документи и животни.

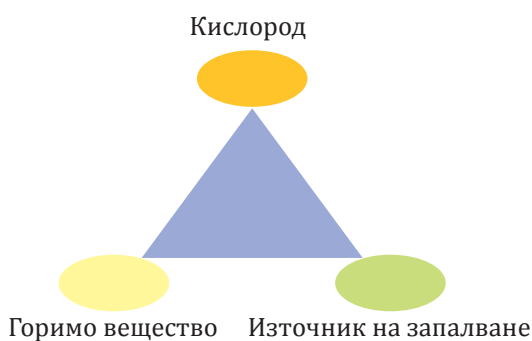
Пожарът край Дъбово е обхванал територия над 30 кв. километра. Спряно е приближаването на пламъците към селата Ягода и Змейово, но **силният вятър** “движи” огъня на северозапад към Мъглиж и Радунци.

Огнеборците са се отзовали и на един **сигнал за повредена газова бутилка** на лек автомобил “Опел Астра” в Хасково.

Следва въвеждането на темата от учителя.

Занятието продължава с обсъждане на схемата “Условия за горене”.

Условия за възникване на горенето

Горенето е процес, при който се отделя топлина и светлина. Веществата преминават от едно в друго. Например дървото се превръща в пепел.

Дайте и други примери.

Източници на възпламеняване могат да бъдат пламък, искра, нагорещено тяло.

В **беседата** с учениците учителят се базира на знанията на учениците, придобити в часовете по *Околен свят* и *Човекът и природата*. Въвеждат се понятията горимо вещество, източник на запалване (възпламеняване).

С **фронтална беседа** се стига до отговора на въпроса „Как се разпространява огънят?“

Как се разпространява огънят?

Тъй като възрастовите особености на учениците не позволяват въвеждането на термини, от учителя се обясняват кондукция, конвекция.

Предложената таблица се попълва самостоятелно от учениците. Прави се устна проверка.

Попълнете таблицата:

дървесина, памук, слама, сено, въглища, нефт, бензин, спирт, природен газ

твърди горивни вещества	течни горивни вещества	газообразни горивни вещества

Класът се **разделя на групи**, като всяка група съставя **петстишие с думите пожар и огън**, като първият ред от петстишието се състои от едно съществително име, вторият - от две прилагателни имена, третият – от три наречия, четвъртият – от четири думи, изразяващи емоционално отношение към темата, петият – синоним на термина, изразяващ отново същината на темата.

Следва прочит на приложения текст и коментар върху понятията пожар, скорост на горене. Прави се аналогия с понятието скорост на автомобил, което се въвежда в часовете по математика.

Понятието **пожар** означава стихийно разпространение и унищожително действие на огъня, което човек не може да контролира.

Когато е неконтролиран, огънят може да бъде много опасен както за живи същества, така и за **сгради**. При пожари основните поражения върху хората са тежки **изгаряния** и задушаване с **дим**.

Важна характеристика при пожар е **скоростта на горене**. Тя е различна за различните материали и зависи от количеството на кислорода и от агрегатното им състояние. В помещения, в които количеството на кислорода намалява, скоростта на горенето също намалява.

Учителят предлага да се продължи **работата по групи**, като децата се интервюират по тройки с въпросите „Можем ли да направим връзка между думите **пожар** и **електричество**?“, „Каква би могла да бъде връзката между **електрически уреди** и **пожар**?“ и др. Прочита се краткият коментар за приложението на електричеството в бита.

Електрическите уреди намират широко приложение в бита. Повърхността на нагревателните им елементи се нагрява до висока температура (800 – 900°C) и опрениите до тях горими материали веднага се запалват.

Следва **самостоятелна работа** по въпроса „Кои електрически уреди са пожароопасни?“ Проверката се осъществява с размяна на тетрадките по двойки.

Кои електрически уреди са пожароопасни?

Как се разпространява огънят? Как ще се справим с пожар, възникнал при неправилна употреба на електроуред?

По същата схема може да има въпроси за пожарна опасност от отоплителните и нагревателни уреди, работещи с твърди горива и газ. Обръща се внимание над каква възраст е разрешено боравенето с газови уреди – навършени 14 години и защо.)

Преминава се към съставяне на **кратък разказ по картина** „Как е завършила детската игра?“. Учителят насочва вниманието на учениците към мястото, където се е скрило детето – в гардероба.

Как е завършила детската игра?

Правилно ли са постъпили Иво и Ели, като са се скрили под леглото и в гардероба, след като са играли със свещ и са причинили пожар в стаята?

В **дискусията** се стига до заключението, че при възникване на пожар никога не трябва да се влиза в гардероби или да се крият децата под легла и шкафове. В разказа си учителят обяснява, че ако в случай на пожар трябва да се остане в апартамента, то трябва детето да влезе в банята, да уплътни вратата с мокри кърпи или дрехи и да пусне душа. Обливането с вода е необходимо, за да не прегрее организъмът.

1. Незабавно прекратяване действието на огъня.
2. На пострадалия се дава вода, подсладена течност.
3. При запалване на дрехите, те трябва да се загасят чрез покриване с одеяло или палто (по възможност намокрени), да се залейт с вода или да се съблекат.
4. Прави се суха стерилна превръзка на изгорялата повърхност.
5. При наличие на мехури те не трябва да се разкъсват поради опасност от инфекция.

Опишете най-безопасния път за извеждане (евакуация) от вашия дом в случай на пожар.

На учениците се поставя задача в рамките на минута да опишат с едно изречение най-безопасния път за извеждане (евакуация) от техния дом (обръща се внимание, че най-краткият път невинаги е най-безопасният!) Следва **дискусия** върху написаното. Затвърждават се придобитите знания по темата чрез **тест**. Задължително се прави групова проверка и анализ на правилните отговори.

Тест

1. Ако у съседите ви възникне пожар, Вие:
 - а) ще напуснете незабавно сградата;
 - б) ще телефонирате на тел. 112, ще останете вкъщи до идването на противопожарните екипи;
 - в) ще поставите мокра кърпа на носа и ще напуснете сградата по стълбището.
2. Ако трябва да преминете през горящо помещение, Вие:
 - а) няма да преминавате, а ще започнете да гасите пожара;
 - б) ще облечете кожено яке, ще поставите мокра кърпа на носа и устата и тичешком ще напуснете сградата;
 - в) ще поставите мокра кърпа на носа и с мокро одеяло на гърба, ниско приведени ще напуснете помещението.
3. При невъзможност да напуснете задименото помещение е необходимо:
 - а) да заемете най-отдалеченото място от пожара, да уплътните вратите на помещението, в което сте, и да отворите прозорците;
 - б) да затворите, като уплътните вратите и прозорците, и да поставите мокра кърпа на носа;
 - в) да затворите вратите, да затворите прозорците и да поставите суха кърпа на носа.

Занятието завършва с проиграване на извеждане (евакуация).

Идеи за работа вкъщи!

Учениците, с помощта на своите близки, да начертаят план за извеждане (евакуация) при пожар, възникнал в техния дом.

ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

Вижте диска, приложен към Книгата за учителя.

ДА НАУЧИМ, ИГРАЕЙКИ!

Кои неща могат да доведат до пожар и кога (в каква ситуация)?

Допълнителен въпрос: Кога (в каква ситуация) тези неща не са пожароопасни?

ОПАСНОСТ ОТ ПОЖАР В ГОРИТЕ И СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Етап: начален

Тема: II. Пожарна безопасност и спасяване

В ПОМОЩ НА УЧИТЕЛЯ

I. Отговаря на следните стандарти

- причини за възникване и последици;
- пожароопасен сезон в горите;
- видове и способности за гасене;
- правила за безопасно поведение на открито и необходимост от съдействие при ликвидиране на пожарите.

II. Очаквани резултати

- познава характерни причини и последиците от възникване на пожар в горите и селското стопанство;
- знае правила за опазване на горите и посевите от пожари;
- знае как да действа, ако е в близост до огнището на пожара;
- посочва естествени прегради, които могат да го спасят от настъплението на пожара.

III. Учебни цели

- да се продължи изграждането на умения за справяне при бедствени ситуации;
- учениците да осмислят причини за възникване и последици от пожарите в горите и селското стопанство;
- да се усвоят знания за пожароопасен сезон в горите и необходимо поведение и действия;
- учениците да усвоят теоретически и практически правилата за видовете и способите за гасене на пожар и за безопасно поведение в горите и селското стопанство;
- да се усвоят знания и правила за безопасно поведение на открито и необходимост от съдействие при ликвидиране на пожарите.

IV. Представи и понятия

- **нови:** пожароопасен сезон, горски пожар, пожар в селското стопанство, естествени прегради;
- **за затвърждаване и разширяване:** огнище на пожар, безопасно поведение, гасене на пожар.

V. Умения

- да назовава;
- да разпознава;
- да описва;
- да изброява;
- да формулира правила;

- да обсъжда с партньор;
- да работи в група;
- да наблюдава;
- да познава и използва условните знаци.

VI. Методи и интерактивни техники

- разказ;
- беседа;
- обяснение;
- показ на действие;

- сравнение;
- наблюдение;
- “мозъчна атака”;
- работа в групи.

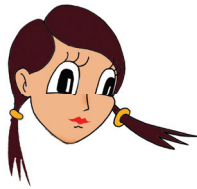
VII. Нагледни средства и дидактични материали

- снимки и картинки;

- табла.

VIII. Междупредметни връзки

Български език и литература – развитие на комуникативните умения, на уменията за работа с текст.
Домашен бит и техника – усвоява знания как да постъпи и към кого да се обърне, ако изпадне в опасна за здравето ситуация, развива умения за работа по инструкции.
Математика – развива пространствени представи и логическо мислене. Спазвало логическа последователност при действията, които трябва да извърши.
Изобразително изкуство – развитие на уменията за създаване на пиктограми.
Човекът и природата – организира и участва в работа в група; стига самостоятелно до изводи и заключения; дискутира и задава въпроси; споделя личен опит и преживявания; сравнява и избира подходящи модели на поведение; използва придобитите знания за атмосферата и почвата, както и по темите за гората и полето, растения и животни в гората и на полето, опазване на природата.

ДА НАУЧИМ ЗАЕДНО!

УКАЗАНИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО

Актуализацията на знания се осъществява чрез прочит на откъса от произведението на Ангел Каралийчев „Пожар“ със задача към учениците да **озаглавят** предложениия текст.

„Лятото се търколи. Къпините почернях. Всички круши окапах. Почна да гори шумата. Един ден неочаквано пламна долната махала. Някой беше изтървал огън в една изсъхнала купа. Пожарът избухна. До вечерта седем къщи се превърнаха на пепел.“
Предложете подходящо заглавие към откъса от произведението на А. Каралийчев

След кратка **дискусия** учителят съобщава заглавието на откъса.

Въвеждането на темата се осъществява чрез **“мозъчна атака”** с въпроса за причината за пожар в прочетения текст. Учениците се провокират да разсъждават за последиците от човешката небрежност и безотговорно поведение.

? Каква причина за пожара описва авторът?

Следва **работа с приложените снимки**. С **фронтална беседа** се акцентира върху причините за възникване на пожар: гръмотевична буря, палене на стърнища, повреда в далекопровод, хвърляне на незагасена цигара или кибритена клечка, небрежно опалване на кошери и пр.

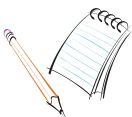
? Каква причина за пожара описва авторът?

Какви други причини за пожар са изобразени на снимките?

Учениците влизат в **ролята на репортери** и записват кратък коментар (или послание, по преценка на учителя) към предложените снимки.

? Ако вие сте фоторепортери, какъв коментар ще напишете към снимките?

Знанията за честите причини за възникване на пожар се допълват с прочит на краткия текст .

Пожари възникват и при неправилно съхранение, смесване и взаимодействие между вещества и материали, които имат склонност към samozапалване.

Продължава се с **метода Непрекъснато писане**, като на учениците се поставя задачата да запишат, без да спират в продължение на три минути, всички **асоциации** при произнасяне на думите **гора** и **поле**.

Имате на разположение 3 минути.
Запишете всички растения и животни, които си представяте,
като чуete думите **гора** и **поле**.

Следва обсъждане и съпоставка на промените в гората и селското стопанство в случай на пожар.

Опишете пораженията, които настъпват с растенията и животните в гората и полето в случай на пожар.

Тъй като учениците имат придобити знания за състава на почвата от преподадено в часовете по “Човек и природа”, **дискусията** се насочва към непоправимите вреди върху флората и фауната.

Знанията се затвърждават с прочит на допълнителния материал за последиците върху атмосферата и почвата.

Освен големите загуби на ценна дървесина, горските пожари предизвикват и отделяне на значителни количества вредни вещества в атмосферата, унищожават се почвата, нанасят се непоправими вреди на флората и фауната.

Стига се до извода отново, че човешката небрежност е най-честата причина за пожар. Добавят се и нови случаи на възникване на огнище на пожар – излет сред природата, палене на огън не на обозначени и устроени за това места, а на произволно избрани и неподходящи, техническа неизправност на машините, с които се работи в селското стопанство.

Често в горите и селското стопанство работници, туристи, летовници ползват огън за различни нужди. Когато този огън се остави без наблюдение и не се вземат мерки за неговото ограничаване и погасяване, той се превръща в пожар. Пожар може да бъде предизвикан и от техническа неизправност на машините, които работят в гората или на полето.

Запомнете, че паленето на огън е разрешено само на специално устроени места, които са обозначени. В останалите случаи **палене на огън е забранено**.
В разрешените места огънят не трябва да се оставя без наблюдение!

Груповата работа по двата казуса стимулира участието на всички ученици и изява на способностите им. Решението на групата може да се представи по различни начини в зависимост от дарбите на децата в класа: плакат, драматизация, ням филм, рисунка.

Как ще постъпите?

Представете решението на проблема, така че да убедите съучениците в правотата си!

Вие сте на излет с приятели в гората. Запалили сте огън на устроено за туристи огнище, за да си пригответе вкусен обяд. Как ще постъпите, когато стане време за тръгване?

Ще загася грижливо огъня.

Ще загася огъня и ще обърна внимание и на приятелите си как трябва да се избягват пожарите.

Ще оставя за това да се погрижи друг.

Огньовете доизгасват сами.

Вие сте с ваш близък гъбар и сте на разходка за гъби на поляна.

Виждате шофьор, който пуши цигара и започва да сменя маслото на колата си.

Ще му направите ли забележка.

Ще се обадите ли на 112 и ще съобщите на горските надзиратели.

Или няма да му обърнете внимание.

Естествено се преминава към въпроса за пожароопасния период в горите, а беседата се основава на придобитите знания в часовете по Човек и природа.

Кога е пожароопасният период в горите и селското стопанство?

Работата продължава с разглеждане на галерия. На учениците във вече сформирани групи се поставят задачите за **изработване на пиктограма и апел от името на горските и полските животни към хората**. Изработените материали се излагат на определени места в класната стая. При сигнал на учителя учениците се движат из стаята, преглеждат и обсъждат всяка разработка.

Направете албум с пиктограми по посочените теми, които ще спомогнат да се отстранят причините за пожар:

- да не се хвърлят незагасени клечки, кибрит и цигари;
- да не се пали огън в гората;
- да не се играе с огън и огнеизточници в горите и полята;
- да не се пали огън в полето и житните масиви.

Представете си, че сте представител на горските растения и животни. Те ви молят да напишете обръщение към небрежните туристи, с което да ги убедите да спазват правилата за пожарна безопасност.

След тази дейност на учениците се поставя задача да прочетат предложения текст, като отбележат с дадените знаци. Прилага се **интерактивната система за ефективно четене и мислене чрез отбелязване**. Следва съвместно търсене на отговори на възникналите въпроси.

Прочетете текста, като с ? отбележите това, което буди въпроси у вас, с + това, което знаете, а с ! това, което е ново и не бива да го забравяте.

„Горските пожари се определят като приземни, коронни, върхови и пожари на отделни дървета.

***Приземни** са онези пожари, при които горят тревата, храстите и окапалата шума между дърветата, т.е. горенето е ниско по земята. При тях скоростта на горене е по-малка, температурата е по-ниска. При гасенето им се използват кирки, лопати, брадви и затрупване с пръст. Там, където е възможно преминаването на противопожарен автомобил, гасенето се извършва с вода.*

***Коронни** са пожарите, при които горят короните на дърветата.*

***Върхови** – пожарите, обхващащи само върховете на дърветата. При тези пожари гасенето е много трудно. Скоростта на горене е много голяма, температурата е висока. Над огнището на пожара се образуват огнени вихри.*

За гасенето им се използват голям брой хора и техника. С помощта на моторни триони се правят широки просеки, изкопават се окопи и траншеи, за да се спре огънят. Най-ефикасни са естествените прегради – долове, реки, широки пътища. За гасене на пожари се използват и самолети, които носят на борда си вода. За кратко време те хвърлят големи количества вода или химически гасителни средства. Гасенето на горските пожари се организира и провежда със силите на Главна дирекция “Пожарна безопасност и спасяване” към Министерството на вътрешните работи, Главна дирекция “Национална служба “Гражданска защита” към Министерството на извънредните ситуации, доброволните противопожарни формирования, Министерството на земеделието и горите, военни подразделения и гасачески групи от общините и кметствата.

Знанията за последователността на действията, ако ученикът е открил огнище на пожар в горите и селското стопанство, се разширяват и затвърждават чрез **самостоятелен прочит** на необходимите действия.

• **Действията ни при горски пожар трябва да са следните:**

- Съобщете за пожара в най-близкото населено място или горски дом.
- Определете посоката на вятъра и напуснете района, който ще попадне в обсега на пожара.
- Ако сте блокирани от огъня, потърсете естествени препятствия – просеки, пътища, поляни, сечища или други голи места. Използвайте водата, ако има наблизо река - намокрете дрехите и тялото си или се потопете в нея.
- Покрийте откритите части на тялото, пред устата и носа си поставете намокрена кърпа или плат. Придвижвайте се приведени.
- Ако горящата площ е малка, опитайте се сами да изгасите пожара, като използвате върхна дреха или сноп набързо начупени клони, с които удряйте пламъците. Ограничете пожара, като съберете сухите клони и листа по пътя на разпространение на горенето. Дрехите не се свалят - те поемат част от топлината.
- При действията си изхождайте от обстоятелството, че пожарът се разпространява по-бързо по посока на вятъра и по склон - от ниските части към върха.
- Оказвайте помощ и съдействие на гасаческите екипи при локализиране на пожарите и за евакуиране на хората и животните от района на пожара.

Затвърждаване на знанията: завършва се с **обобщаваща беседа** върху темата и рубриката **Да научим, играейки!**, чрез която се акцентира отново върху целите на занятието.

Може да се обърне внимание на любопитните факти и усилията на хората в миналото и днес да осигурят пожарна безопасност. Дискутират се формите за оказване съдействие от гражданите на органите за Главна дирекция „Пожарна безопасност и спасяване“, както и гражданският дълъг.

Знаете ли, че....

През VIII век, при хан Крум, у нас са използвани помощни средства за гасене на пожар: стълби, куки и др. В края на XIX век излиза първото българско илюстрирано списание „Пожарникар“.

През 1896 г. в гр. Русе е образувано първото доброволно противопожарно дружество „Спасител“ – по инициатива на пожарния командир Спирос Костов.

През 1926 г. доброволните противопожарни команди в страната образуват свой съюз.

Една от най-мощните пожарни коли в света е аеродрумният противопожарен автомобил „Ошкош“. Той се използва при гасене на пожари на летищата. Само за три минути може да образува и разпръсне толкова пяна, че да покрие футболно игрище.

Горските пожари – международен проблем с глобално значение

Над 300 **испански пожарникари** се опитват да загасят пожар в района на град Лес Усерес, в област Валенсия, предаде Франспрес. Стихията бушува от вторник в района и вече унищожи 1500 хектара горски масиви. Заради нея бяха евакуирани 33 души. Два самолета-цистерни и два хеликоптера участват в операцията. Във Валенсия температурите тези дни достигнаха 40 градуса по Целзий, което затруднява усилията на пожарникарите да се справят със стихията.

Нов силен горски пожар избухна вторник следобед в **Гърция**, северно от Атина, съобщи говорителят на противопожарната служба. Изпратени са шест самолета и хеликоптер, които да гасят пламъците, разпалени от силния вятър в района. На място се намират и 13 автомобила с 55 пожарникари. Все още в Гърция бушуват 25 пожара.

Повече от денонощие бушуват огнени стихии в Старозагорско и Хасковско. Общо 48 пожара вилнеят в страната, сочат данните на МВР. България поиска международна помощ за потушаването на огнения ад, обхванал страната.

Кметът на Стара Загора обяви бедствено положение в района поради бушуващи пожари.

Идеи за работа екъщи!

Учениците, с помощта на своите близки, да разгледат тревожната статистика и да запишат правила на семейството си за пожарна безопасност при провеждане на излет, пикник, разходка в полето или гората.

ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

Вижте диска, приложен към Книгата за учителя.

ДА НАУЧИМ, ИГРАЕЙКИ!

Да играем и да знаем!

Характерни причини за възникване на пожар в горите и селското стопанство са...
Последиците от пожар в горите и селското стопанство са...
Ще опазим горите и посевите от пожари като...
Ако съм в близост до огнището на пожара, ще...
Естествени прегради, които могат да ме спасят от настъплението на пожара, са...

